

MONOGRAFIES FÒRUMSD

EQUITAT I SEGURETAT JURÍDICA

FÒRUM DE
SÍNDICS I SÍNDIQUES
DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA

EQUITAT I SEGURETAT JURÍDICA

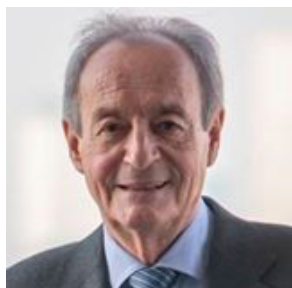
FÒRUM DE
**SÍNDICS I SÍNDIQUES
DEFENSORS I DEFENSORES**
LOCALS DE CATALUNYA

© 2018 Fòrum de Síndics, Síndiques, Defensors i Defensores Locals de Catalunya (FòrumSD)
Plaça de la Vila 1
089201 SANTA COLOMA DE GRAMENET
Telèfons 93 462 40 12 i 606 355 895
www.sindicatureslocals.cat
forumsd@forumsd.cat

Edició

Essabedé Comunicació SCP (www.essabede.cat)

PRESENTACIÓ

Us presentem la publicació que correspon a la **documentació del XIII Taller de Formació que des del FòrumSD vam convocar a Sabadell** sota el títol de *Les recomanacions del síndic/a: equitat i seguretat jurídica*.

Es tracta d'**uns materials breus, però també valuosos**, per la informació i les reflexions que s'hi exposen i el que aquestes ens aporten respecte la nostra tasca quotidiana a les sindicatures locals i que, al seu dia, no vam tenir la oportunitat de publicar.

De fet, **la qüestió que es va plantejar en aquest Taller segueix sobre la taula i plenament vigent**, en la mesura que, amb una certa freqüència, les sindicatures locals veuen com la secretaria municipal, la intervenció o els serveis jurídics rebutgen algunes de les seves recomanacions refermant la correcció del seu propi procediment respecte d'un acte administratiu i una decisió que considera "ferma" i ajustada a la "legalitat vigent".

Però com podem trobar una sortida al conflicte? **Que passa quan el mateix defensor o defensora local considera que la resolució pot ser legal, però no es justa?** Quins són els marges que la pròpia legalitat estableix per a la revisió dels propis actes i la seva modificació? Per aquest motiu, les sindicatures locals han de conèixer com són i com funcionen els procediments administratius i respecte les solucions, i destacant les mateixes paraules d'una de les nostres ponents i col·laboradores, la Dra. Laura Díez, assumint que **"el cànon de resolució de conflictes també és més ampli que el del jutge, ja que (el síndic/a) no es troba limitat pel principi de legalitat sinó que pot jugar amb el principi d'equitat i amb el dret a una bona administració."**

Segurament aquesta és la via. Però per aconseguir avançar aquest convenciment també **l'haurem d'aconseguir traslladar a tots els estaments, tècnics i polítics**, dels nostres ajuntaments.

Lluís Martínez Camps

Síndic Personer de Mollet del Vallès

President del FòrumSD

ÍNDEX

Les recomanacions del Síndic/Síndica: Equitat i seguretat jurídica

Dra. Laura Díez

Catedràtica en Dret Constitucional de la Universitat
de Barcelona

PÀGINA 7

Revisió d'ofici i revocació: similituds, diferències, problemes i possibles solucions. On podrien els ombudsmen locals incidir més eficaçment?

Juli Ponce Solé

Catedràtic de Dret Administratiu de la Universitat
de Barcelona
Director de l'Institut de Recerca Transjus

PÀGINA 16

La invalidesa i revisió dels actes administratius

David Cabezuelo Valencia

Secretari de l'Ajuntament de Sabadell

PÀGINA 26

LES RECOMANACIONS DEL SÍNDIC: EQUITAT I SEGURETAT JURÍDICA

Dra. Laura Díez
Catedràtica en Dret Constitucional
Universitat de Barcelona

La diagnosi del problema i la situació al Dret Comparat

Un dels aspectes més tractats i avaluats en la institució de l'ombudsman ha estat i segueix sent el de **les seves relacions amb l'administració supervisada**. Aquest és un tema recurrent en tots els models d'ombudsman i a tots els nivells, tant estatal com autonòmic i local.

En les relacions amb l'administració sota el control institucional existeixen dos pols en tensió on rau, precisament, la dificultat en la definició d'aquestes relacions. **El primer pol és el del control; el segon, la col·laboració.**

L'ombudsman és, eminentment, una institució de control de l'administració, fins i tot en aquells models en els quals la funció de defensa de drets defineix l'essència de la figura. Des d'aquesta perspectiva, **l'ombudsman ha de pressionar les unitats administratives per tal d'aconseguir una resposta ràpida i completa** de les seves peticions d'informació i, també, ha de pressionar, fins i tot públicament, per tal que les **recomanacions adreçades a l'administració siguin implementades**.

El model modern dels 'ombudsman' locals combina els vessants de control i de col·laboració amb l'administració

No obstant això, el model modern d'ombudsman en els països europeus ha de combinar aquest vessant d'institució de control amb la col·laboració amb l'administració supervisada. Lluny de suposar una incoherència, **l'ombudsman ha de complementar la seva tasca supervisora amb la d'ajudar a l'administració a millorar el seu servei a la ciutadania**. Aquest segon vessant institucional, moltes vegades desconegut però essencial per al correcte funcionament de l'ombudsman, ha de ser mostrat explícitament a l'administració per tal que vegi en la institució, no només una figura de control, sinó també un puntal en el qual recolzar-se en moments concrets.

Com s'ha avançat, el fet que la institució hagi de combinar la seva perspectiva de control amb la de col·laboració **genera habitualment situacions de difícil equilibri**. Aquesta dificultat s'evidencia, molt concretament, en dos moments. En primer lloc, durant la tramitació

dels expedients; en segon, quan l'administració ha de complir les resolucions de l'ombudsman.

Pel que fa a la tramitació d'expedients, **resulta del tot comú que els ens administratius s'endarrereixin en la resposta a les peticions d'informe o que contestin de manera sesgada o incompleta**. Això provoca retards en la solució del cas, bé per la successió de reclamacions de resposta a l'administració, bé per la petició de nous informes que detallin la informació sol·licitada. En casos més extrems, l'administració pot arribar a obstruir la tramitació de l'expedient denegant l'accés de l'ombudsman als documents oficials o a les dependències administratives.

Pel que fa al compliment de les resolucions emeses per la institució, **no és poc usual que l'administració no doni resposta sobre si aquestes són o no acceptades**. Tampoc no ho és que, després d'una resposta positiva, la implementació del contingut de la resolució no arribi o ho faci molt tard i després de moltes reclamacions per part de l'ombudsman. Un altre cas relativament comú és que l'administració només compleixi la recomanació de l'Ombudsman en el cas concret, però que en supòsits idèntics posteriors obviï la resolució provocant la queixa d'un nou ciutadà.

Resulta del tot comú que els ens administratius s'endarrereixin en la resposta a les peticions d'informe o contestin de manera sesgada o incompleta

La manca d'execució de les resolucions de l'ombudsman es planteja, molt especialment, quan la institució duu a terme una intervenció en l'àmbit de l'activitat discrecional de l'administració, camp especialment abonat per l'ombudsman atesa la seva posició independent, el seu coneixement del funcionament de l'administració, la seva funció de pont entre aquesta i el ciutadà i l'ampli ventall de propostes de resolució que pot emetre. No obstant, també és cert que **el camp de les potestats discrecionals situa a l'ombudsman en un terreny delicat, atès el calat polític que poden arribar a tenir certes decisions** (per exemple, la ubicació d'infraestructures o centres públics), les ramificacions del problema o els criteris tècnics aplicats.

Aquestes circumstàncies fan que, precisament en l'àmbit de les potestats discrecionals, les relacions entre ombudsman i administració siguin especialment complicades. Així, no són inusuals els casos en què l'administració avantposa al Síndic la seva capacitat per apreciar l'oportunitat d'una decisió discrecional; o, encara pitjor, **la intervenció de l'ombudsman esdevé a voltes ineficaç quan el seu excés de recomanacions en aquest camp provoca que l'administració acabi per rebutjar sistemàticament les seves resolucions**.

Cap de les propostes que s'han articulat per resoldre la manca de col·laboració de l'administració amb els 'ombudsman' locals han demostrat la seva eficàcia

L'abast i la freqüència dels problemes en les relacions ombudsman-administració pública varien molt considerablement en funció del país, dels diversos nivells administratius dins un mateix sistema i, fins i tot, varien dins d'una mateixa administració. Aquesta circumstància provoca que **sigui complicat redreçar els conflictes a partir de plans o estratègies generals o a partir de regulacions aplicables amb caràcter uniforme a tots els ens administratius.**

Com a resultat, les reformes generals que s'han proposat en diversos països finalment no han arribat a bon port.

En tot cas, si s'analitza el Dret Comparat, les propostes de reforma de cara a reduir els casos de manca de col·laboració durant la tramitació d'expedients o en el moment de complir les resolucions de l'ombudsman han estat les següents.

En primer lloc, **s'ha procurat canviar la definició legal del comportament de l'administració** que pot conduir a l'inici d'un expedient disciplinari per manca de col·laboració amb la institució. En segon lloc, **s'han tractat de detallar les obligacions administratives que defineixen l'obligació de cooperar amb l'ombudsman.** En tercer lloc, s'ha mirat d'introduir en la normativa, cas que no hi fos, **el dret de l'ombudsman accedir a les instal·lacions administratives i el deure de cooperar dels funcionaris** en aquestes inspeccions. Fins i tot s'ha proposat que la normativa prevegi sancions en els casos més evidents de manca de col·laboració.

Tanmateix, i com s'ha dit, **rarament alguna d'aquestes propostes ha tirat endavant.** Els motius de l'escàs èxit d'aquestes iniciatives són, principalment, dos. En primer lloc, el **dubte raonable sobre l'eficàcia pràctica de les mesures proposades.** En segon lloc, **la manca de compatibilitat d'algunes d'elles amb la naturalesa jurídica de la institució,** com es fa eloqüent en la Recomanació 1615 (2003) de l'Assemblea del Consell d'Europa que aconsella excloure del mandat de la institució el poder de litigar contra l'administració o els funcionaris davant els tribunals administratius o penals.

Com es dedueix de l'exposat fins ara, és un lloc comú el conflicte en les relacions entre l'ombudsman i l'administració supervisada, concretament en el moment de la tramitació dels expedients o del compliment de les resolucions. Aquests conflictes s'han tractat d'esmenar a partir de la proposta de diversos instruments, però **cap solució ha estat generalment acceptada i, encara menys, considerada de referència** com a eventual solució del problema.

Tanmateix, res no indica que no s'hagin de seguir proposant i valorant possibles vies de sortida que, potser no tallaran el problema de socarrel, però sí que podran mitigar-lo en certes ocasions.

La identificació del conflicte en l'àmbit dels Síndics locals de Catalunya i possibles vies de solució

Si bé el Dret Comparat ens ha servit per contextualitzar la temàtica i constatar que no existeixen solucions globals al problema, toca ara concretar exactament **en quins termes es planteja el conflicte a nivell local**, per tal de cercar una solució específica i vàlida en el nostre marc normatiu.

Com queda àmpliament exposat en les altres dues ponències recollides en aquesta monografia, el supòsit de fet podria sintetitzar-se de la següent forma. Els Síndics locals troben dificultats específiques en un moment concret de les seves relacions amb l'administració municipal: **essencialment en el camp de la supervisió de l'activitat discrecional**, a voltes els Síndics emeten recomanacions que són acceptades per l'administració, però que no poden executar-se ja que aquesta oposa un problema de legalitat per fer-ho.

Una via per superar aquest problema passaria per la reforma de la normativa bàsica estatal, de manera que aquesta especifiqués, per exemple, que l'administració pot modificar resolucions fermes a petició del Síndic local. Tanmateix, no cal insistir aquí en la dificultat de reformar una normativa de caràcter bàsic i, encara més, en els

Cal cercar alguna via que situï el focus en la pròpia institució dels Síndics i Síndiques i que, eviti que l'administració oposi la legalitat com a excusa per no complir les resolucions

termes exposats, atès que la institució del Síndic local és inèdita en la major part del territori espanyol. A més, res no assegura que l'administració s'avingués a aplicar la normativa bàsica un cop reformada, de manera que, per la via dels fets, podria acabar per no complir igualment amb la resolució del Síndic local malgrat estar legalment habilitat per fer-ho.

Així doncs, cal cercar alguna altra via que, lluny de fer dependre de l'administració municipal la voluntat d'implementar o no les resolucions del Síndic, situï el focus en la pròpia institució i d'aquesta forma eviti que l'administració oposi la legalitat com a excusa.

Per trobar aquesta solució hem de situar-nos en un moment molt previ a l'enviament de la recomanació a l'administració: hem de situar-nos en el moment de l'inici de l'expedient davant la institució. **És aquí quan el Síndic ha de dissenyar un tràmit adreçat a evitar el problema.**

Com és sabut, com a tot ombudsman, el Síndic local té autonomia per dissenyar el seu procediment de tramitació d'expedients. Aquesta autonomia resulta essencial per assegurar la independència de la institució i permet al seu titular prendre decisions cabdals que

repercuteixen directament en el desenvolupament de les seves funcions. I, precisament, **aquest cas és un exemple clar de la rellevància del disseny del procés de tramitació de queixes.**

En el moment inicial de la tramitació de l'expedient, molt concretament en el moment en què el ciutadà presenta la seva reclamació, s'ha de decidir una qüestió cabdal: **cal que el ciutadà hagi presentat recurs davant l'administració?**

En aquest punt, el Síndic disposa de tres opcions. La primera és que **el ciutadà no ha de presentar recurs davant l'administració local**, de manera que s'obre un expedient de queixa davant la institució sense més tràmits. La segona opció és diametralment la contrària: que **el Síndic obligui al ciutadà a presentar recurs davant l'administració municipal** i, a més, hagi d'esperar a què aquesta resolgui sobre el mateix, moment en què s'obrirà formalment un expedient davant el Síndic local. La tercera i darrera opció consisteix en **una sortida intermitja on es demana al ciutadà que interposi el recurs davant l'administració però, al mateix temps, s'obre l'expedient** a la institució i comença la tramitació de la queixa davant el Síndic.

Quins són els avantatges i els inconvenients que plantegen aquestes tres opcions a la vista del problema que es vol resoldre?

En el cas en què el Síndic decideixi no exigir al ciutadà la presentació del recurs davant l'administració municipal hi ha **un efecte positiu directe en relació amb la persona afectada, que no ha de passar per un nou tràmit administratiu**. Aquest fet no pot ser considerat com a suplerflu, ja que moltes vegades els ciutadans arriben a la institució esgotats pels llargs terminis i pels complexos processos administratius i **veuen en el Síndic una institució flexible que els deslliura per fi de la burocràcia municipal**. Tanmateix, des del punt de vista jurídic, aquesta opció suposa un entrebanc: mentre es substancia la queixa davant l'oficina del Síndic l'acte pot esdevenir ferm i, com a conseqüència, pot ser precis endegar un nou procés administratiu que permeti complir la resolució final de la institució. Com resulta evident, aquest entrebanc perjudica directament l'objectiu de facilitar l'execució de la recomanació del Síndic local.

En el supòsit en què s'opti perquè el ciutadà presenti el recurs davant l'administració municipal i resti a l'espera de la resolució definitiva, l'efecte sembla doblement perniciosos. D'una banda, s'exposa al ciutadà de nou a la burocràcia municipal. D'altra

banda, s'obté un acte que esdevé ferm i, de nou, serà precís obrir un nou procediment administratiu per modificar-lo.

La tercera opció, consistent en fer que el ciutadà presenti recurs administratiu i, paral·lelament, iniciar la tramitació de la queixa davant l'oficina del Síndic, manté com a problema obligar al ciutadà a fer front a un nou tràmit administratiu. No obstant, el vessant positiu d'aquesta opció compensa aquest inconvenient: l'administració municipal serà coneixedora de què hi ha un acte administratiu que ha provocat la disconformitat d'un ciutadà i, al mateix temps, el Síndic comença immediatament la seva tasca de solució del problema, que probablement pugui arribar abans de la resolució del recurs administratiu. **Aquesta opció permetrà, molt probablement, que l'administració esmeni el seu error en el moment de la resolució del recurs i la recomanació del Síndic podrà implementar-se sense dificultat.**

En certa mesura, aquesta és la sortida que es va recollir en la darrera reforma de la Llei del Síndic de Greuges, concretament, en el seu article 39.1:

"El Síndic de Greuges, en rebre una queixa que no hagi estat adreçada prèviament a l'administració competent, n'ha de donar compte a la dita administració perquè hi doni resposta, llevat que la persona que la formula hi tingui una relació de subjecció o dependència especials.

Si en el termini de quinze dies prorrogables l'administració afectada no li ha donat compte de les actuacions portades a terme en resposta a la queixa, el Síndic prossegueix l'actuació corresponent."

Així doncs, una de les opcions per superar el problema del compliment de les recomanacions del Síndic local passa per **la configuració adequada del seu procés de tramitació de d'expedients**, enfocat cap a la solució de les queixes abans de que es produeixi la resolució ferma de l'administració municipal.

Existeix una segona via de sortida al conflicte en mans del Síndic, és a dir, un altre cop a l'abast de la institució i allunyada de les decisions unilaterals de l'administració. Es tracta d'una sortida menys directa que l'exposada fins ara, però també apta per evitar el problema davant el qual ens trobem.

Es tracta de què **el Síndic local tingui sempre present el doble vessant de les queixes ciutadanes que tramita**. En la major part de les ocasions, aquestes plantegen d'una manera directa un problema concret i subjectiu del ciutadà queixós, però **amaguen alhora un problema general o estructural que és el que s'ha de procurar**

resoldre per part de la institució. Només mirant el problema global que es troba en les queixes ciutadanes el Síndic desenvoluparà adequadament la seva funció de defensa dels drets dels ciutadans.

Com a conseqüència, quan el Síndic local resol una queixa concreta i emet una recomanació aquesta té una doble funció. Per un costat, la recomanació és vàlida pel cas concret ja que permet resoldre el problema del ciutadà que ha interposat la queixa. Per un altra, **aquesta mateixa recomanació serveix també per evitar que el problema es reproduïxi en un futur** i, si no és el cas, per recordar a l'administració que ha d'implementar-la si el problema torna a plantejar-se.

En definitiva, el Síndic local pot emprar recomanacions acceptades i implementades en casos posteriors i l'administració pot recolzar-se en aquestes recomanacions per justificar el seu canvi de criteri.

Conclusions

Fins aquí s'han intentat oferir sortides a la negativa de l'administració local a implementar les recomanacions del Síndic basant-se en un problema de legalitat. Aquestes sortides al conflicte s'han situat en l'àmbit d'acció del Síndic local, per tal d'assegurar que la simple voluntat de l'administració no sigui motiu suficient per evitar el compliment de les recomanacions.

Un bon disseny de la tramitació d'expedients i tenir en compte els problemes generals que hi ha darrera les queixes particulars impulsarien el compliment de les resolucions

Les dues sortides proposades giren entorn a un **bon disseny del procediment de tramitació d'expedients en el sí de l'oficina del Síndic i a la doble perspectiva de les queixes dels ciutadans**. En el primer cas, es tracta de què en la fase inicial de la tramitació de la reclamació s'aconselli al ciutadà interposar recurs administratiu, alhora que s'inicia el procés en la institució; això permet emetre una recomanació abans de la resolució del recurs i, precisament en el moment de resoldre, l'administració pot implementar la recomanació del Síndic.

En el segon cas, la sortida passa per què el Síndic no perdi mai de vista que, darrera de la queixa concreta d'un ciutadà, existeix gairebé sempre un problema general que cal resoldre. La recomanació pel cas concret pot servir, en casos futurs, per justificar l'execució de la recomanació del Síndic.

Ambdues solucions no impedeixen, per suposat, la via de la reforma legal. Com s'ha avançat, **una modificació de la llei de bases estatal podria habilitar a l'administració a basar-se en una recomanació del Síndic local per esmenar els seus actes fermes**. No obstant, ja s'ha

manifestat la dificultat d'una reforma d'aquestes característiques que, a més, no asseguraria que l'administració utilitzés sempre aquesta possibilitat legal per seguir les indicacions del Síndic local.

En general, l'administració disposa d'eines per justificar el compliment de les resolucions del Síndic. Alhora, també amb caràcter general, **el Síndic local ha de gaudir de la suficient *auctoritas* per obligar a l'administració municipal a seguir les seves recomanacions.**

El Síndic duu a terme una supervisió sistemàtica de l'administració que li permet fer propostes generals de millora dels serveis i de protecció dels drets

Quan aquesta *auctoritas* es mostra insuficient existeixen certes eines per pressionar a l'administració. Les més habituals són **la denuncia a l'informe anual de la manca de compliment de les resolucions acceptades**, si cal amb noms i cognoms. Però en cap cas aquestes eines poden consistir en convertir en vinculants les resolucions de la institució, perquè això suposaria canviar la seva naturalesa jurídica i convertir-la, en certa manera, en un tribunal de justícia.

La diferència entre el Síndic local i els tribunals contenciosos-administratius és cabdal per entendre la institució i, en conseqüència, per acceptar els termes en què desenvolupa les seves funcions de control de l'administració i defensa dels drets.

El Síndic desenvolupa un control proper al ciutadà i el seu mètode de treball és ràpid i informal, a més que l'accés a la institució és molt més ampli que en el cas dels tribunals. El Síndic duu a terme una supervisió sistemàtica de l'administració, a través dels expedients d'ofici o de les seves inspeccions, que li permet fer propostes generals de millora dels serveis administratius o de la protecció de drets, fins i tot plantejant reformes normatives. El cànon de resolució de conflictes també és més ampli que el del jutge, ja que **no es troba limitat pel principi de legalitat sinó que pot jugar amb el principi d'equitat i amb el dret a una bona administració.**

Aquesta darrera diferència respecte del jutge contenciós és clau en el moment d'emetre recomanacions, ja que poden estar fonamentades, com acaba de dir-se, en el dret a una bona administració, i això amplia en gran mesura la influència institucional. **Aquest dret es troba recollit expressament en l'article 30 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya quan reconeix la igualtat d'accés als servis públics i serveis econòmics d'interès general i el dret dels ciutadans a què els poders públics els tractin de manera imparcial, objectiva i proporcionada.** El dret a la bona administració té també el seu reflex en l'article 71 de l'Estatut, que estableix com a principis de l'actuació administrativa servir amb objectivitat els interessos generals i

actuar d'acord amb els principis de coordinació, transversalitat, desconcentració i descentralització.

En definitiva, la manca de vinculació de les recomanacions del Síndic local, ans de ser considerada una feblesa de la institució, és eix i essència de la mateixa. **Qualsevol reforma normativa adreçada a donar un valor similar a les recomanacions de l'Ombudsman i a les sentències judicials, no només desnaturalitzaria la institució, sinó que la despullaria de la seva força principal.**

REVISIÓ D'OFICI I REVOCACIÓ: SIMILITUDS, DIFERÈNCIES, PROBLEMES I POSSIBLES SOLUCIONS.

On podrien els ombudsmen locals incidir més eficaçment?

Juli Ponce Solé

Acr. Catedràtic de Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona.

Director de l'Institut de Recerca TransJus

Introducció

La qüestió de com els instruments de revisió d'ofici i revocació poden ser utilitzats pels Síndics/Defensors i per les Síndiques/Defensores locals en la seva tasca és rellevant, donat que aquests mecanismes, contemplats a la legislació vigent, poden permetre a les administracions locals, assessorades pels síndics i, si s'escau, a sol·licitud de ciutadans afectats, en ocasions orientats per aquests, **depurar l'ordenament jurídic de decisions il·legals o inoportunes adoptades pels ajuntaments.**

Per abordar aquesta qüestió, gens fàcil, com veurem, dividirem aquest treball en quatre parts. En la primera analitzarem els **conceptes bàsics relacionats i els principis jurídics propis de l'Estat de Dret** que es troben involucrats i, en ocasions en tensió. En segon lloc, al·ludirem molt breument a la **regulació legal de la qüestió existent** en el moment de redactar aquestes línies i la que a l'octubre de 2016 l'haurà substituït. Després argumentarem com en l'àmbit de l'extinció d'ofici de les decisions administratives per les administracions locals **els Síndics poden ajudar a millorar les decisions administratives, promovent el dret a una bona administració i el respecte de l'equitat.** Finalment, tancarem, en quart lloc, l'exposició amb una reflexió sobre les possibilitats futures dels síndics i síndiques en relació a aquest àmbit.

Conceptes bàsics i principis jurídics de l'Estat de Dret i de gestió administrativa implicats.

Com és sabut, l'anomenada extinció d'ofici de les decisions administratives, com a privilegi que és expressió de l'autotutela de què l'Administració gaudeix a Espanya, permet que aquesta pugui fer desaparèixer del món jurídic decisions seves un cop

adoptades (incloent les ordenances) perquè vulnerin l'ordenament jurídic (revisió d'ofici i declaració de lesivitat, si bé en aquest cas, l'eliminació de l'acte depèn al final d'una decisió judicial) o perquè, no essent il·legals ni en el moment de ser dictats ni després, han esdevingut inoportunes a posteriori, és a dir, **contràries a l'interès general, que, com sabem, ha de guiar tota activitat administrativa** (art. 103 Constitució). A més, com és sabut, l'administració pot rectificar d'ofici els seus mers errors materials, de fet o aritmètics.

En aquest sentit, veiem com un primer parell de conceptes esdevé essencial en aquesta matèria: **legal/il·legal vs. oportú/inoportú**.

Alhora, un altre parell de conceptes és fonamental per entendre aquest àmbit: **el principi de seguretat jurídica** (art. 9.3 Constitució) que exigeix que es respectin per part del l'Administració municipal els drets i les expectatives legítimes dels ciutadans (amb el seu corol·lari de la confiança legítima, importada de l'àmbit europeu per la nostra jurisprudència i el nostre legislador després, art. 3 llei 30/1992) i **el principi d'eficàcia** (art. 103.1 Constitució) que demana la possibilitat de revocar les decisions locals esdevingudes inadequades en el seu servei a l'interès general.

La interacció entre el primer parell de conceptes i el segon determina que no sigui el mateix retirar del món jurídic una decisió favorable per un ciutadà (on la tensió entre la seguretat jurídica i la confiança legítima és màxima) que una decisió desfavorable o de gravamen per la persona (per exemple, una sanció administrativa, on no hi ha dret ni expectativa del privat a respectar. El ciutadà estarà encantat de la revocació de la sanció, però...servirà aquesta decisió a l'interès general en el cas concret?)

Aquesta tensió existent entre aquests conceptes i aquests principis jurídics (posada en relleu, per exemple per la Sentència del Tribunal Suprem de 31 de juliol de 1990) és resolta en el nostre ordenament pel legislador de la manera que veurem de seguida.

La regulació existent avui en dia

La regulació de la revisió d'ofici, la declaració de lesivitat i la revocació es troba avui en dia a:

- La **Llei 30/1992** (arts. 102 i ss.)
- A partir d'octubre de 2016 aquesta llei és reemplaçada per la **Llei 39/2015** (arts. 106 i ss.)
- A més, a Catalunya cal tenir en compte altra legislació com ara la **Llei 26/2010** (arts. 71 i ss. que no aporten res nou en aquest àmbit)

- Específicament a l'àmbit local, cal tenir en compte l' article **173 de la Llei municipal i de règim local de Catalunya**, continguda en el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril:

"173.1 Els ens locals poden revisar llurs disposicions ,actes o acords en els termes establerts per la legislació reguladora del procediment administratiu comú , sens perjudici de supòsits específics establerts per la legislació bàsica de règim local"

A més, el **Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals (ROAS)** estableix en el seu art. 88 una regulació específica de la revocació pel que fa a un únic tipus d'actes, les llicències locals (seguint la regulació tradicional espanyola, continguda a l'art. 16 del benemèrit Reglamento de Servicios de las Corporaciones Locales):

"88.1 Les autoritzacions o llicències queden resoltes i sense efecte quan el beneficiari incompleix les condicions imposades per causes que li siguin imputables.

88.2 Els supòsits en què sigui procedent l'anul·lació de la llicència són els previstos i regulats a la legislació administrativa general sobre procediment administratiu, sens perjudici, respecte de les llicències urbanístiques, dels supòsits específics previstos a la legislació sobre la matèria. No és procedent la indemnització quan l'atorgament de la llicència o l'autorització sigui deguda a dol, culpa o negligència greu imputable a l'interessat.

88.3 És procedent la revocació de les llicències, per canvi o desaparició de les circumstàncies que en van determinar l'atorgament o per sobrevenir-ne d'altres de noves que en cas d'haver existit llavors haguessin justificat la denegació, en els termes establerts per la normativa general aplicable. També poden revocar-se les llicències quan la corporació adopti nous criteris d'apreciació recollits en la normativa aplicable corresponent.

88.4 L'extinció de la llicència s'ha de tramitar amb audiència a l'interessat. En els expedients d'anul·lació i de revocació s'ha de quantificar la indemnització a satisfer per l'administració, quan legalment sigui procedent.

88.5 L'expedient per deixar sense efecte la llicència, iniciat d'ofici, s'ha de resoldre en el termini de tres mesos a comptar de l'inici de les actuacions en el cas de la revocació, i des de la recepció del dictamen de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat, en els supòsits de l'anul·lació."

Tota aquesta regulació, a més, cal que sigui tinguda en compte d'acord amb la jurisprudència dels tribunals que l'han aplicada, la qual complementa la mateixa (art. 1 del Codi Civil) .

Del conjunt d'elements exposats, es pot extreure el següent esquema bàsic:

Extinció d'ofici de decisions administratives

• Actes fermes, il·legals que són nuls de ple dret:

Favorables al ciutadà: és possible la revisió d'ofici de l'Administració, seguint els estrictes requisits legals (amb dictamen de la Comissió Jurídica Assessora)

• Actes fermes, il·legals, anul·lables:

Necessitat de declaració de lesivitat administrativa, que és insuficient, pel que caldrà, a més una resolució judicial específica declarant la il·legalitat.

• Actes inoportuns:

Desfavorables pel ciutadà: possibilitat flexible de revocació administrativa.

Favorables pel ciutadà: principi general d'irrevocabilitat, de prohibició d'afectar els drets i expectatives dels ciutadans, amb excepcions legalment dissenyades, com ara l'art. 88 de l'esmentat ROAS

I a més, en tots els casos, l'exercici de l'autotutela administrativa ha de tenir en compte els límits esmentats legalment:

LEY 30/1992

Artículo 106. Límites de la revisión.

Las facultades de revisión no podrán ser ejercitadas cuando por prescripción de acciones, por el tiempo transcurrido o por otras circunstancias, su ejercicio resulte contrario a la equidad, a la buena fe, al derecho de los particulares o a las leyes.

LEY 39/2015

Artículo 110. Límites de la revisión

Las facultades de revisión establecidas en este Capítulo, no podrán ser ejercidas cuando por prescripción de acciones, por el tiempo transcurrido o por otras circunstancias, su ejercicio resulte contrario a la equidad, a la buena fe, al derecho de los particulares o a las leyes.

En aquest marc legal sumàriament exposat i en **el context de la tensió entre seguretat jurídica i eficàcia administrativa**, com poden contribuir els síndics i les síndiques a la presa de bones decisions administratives?

L'oportunitat pels síndics i les síndiques d'influir en la millora de les decisions administratives fent respectar el dret a una bona administració mitjançant l'ús de l'equitat en l'exercici de les potestats administratives.

Tota la regulació esmentada ha de venir **contextualitzada en el marc de les obligacions de bona administració de les administracions locals** (és a dir, ha de ser interpretada teleològicament, art. 3.1 del Codi Civil), les quals han de ser supervisades pels síndics per a garantir el dret a una bona administració dels ciutadans establert en el nostre ordenament jurídic. Les obligacions de bona administració, com veurem de seguida, a més, **es donen la mà amb el paper de la tradicional equitat com a element a tenir en compte.**

Com és sabut, l'ordenament jurídic vigent i la jurisprudència que l'aplica, reflecteixen l'existència d'un dret a una bona administració dels ciutadans catalans.

Així, l'art. 41 de la Carta de Dret Fonamentals de la Unió Europea assenyala que:

"Toda persona tiene derecho a que las Instituciones y órganos de la Unión traten sus asuntos imparcial y equitativamente..."

Mentre l'art. 30 EAC estableix que:

"Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen".

Aquestes previsions són concretades per l'art. 22 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, donant lloc al concepte de bona administració, que, conjuntament amb el de bon govern, ha estat incorporat per l'art. 2d de la Llei 19/2014 de transparència, accés a la informació i bon govern, que l'impulsa amb diferents mesures, precepte que indica que el bon govern són:

"...els principis, les obligacions i les regles sobre la qualitat dels serveis i el funcionament de l'Administració, i els principis ètics i les bones pràctiques d'acord amb els quals han d'actuar

els alts càrrecs de l'Administració, els càrrecs directius i la resta de personal al servei de l'Administració, amb l'objectiu que aquesta funcioni amb la màxima transparència, qualitat i equitat, i amb garantia de retiment de comptes."

El dret a una bona administració ha estat citat i defensat freqüentment pels tribunals de justícia, des del Tribunal de Justícia de la Unió Europea al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Tots ells han assenyalat que les obligacions de bona administració de les administracions impliquen la necessitat de que abans de prendre una decisió les autoritats del poder executiu prenguin en consideració i ponderin, però no qualsevol manera sinó amb la deguda diligència o deguda cura (*due care* o *due diligence*), **els fets, el Dret i els interessos (privats, públics i generals) rellevants implicats en el cas concret**, i no considerin els irrellevants a les circumstàncies específiques.

Diversos exemples que es poden citar són :

- STJUE: decisió del Tribunal de Justícia de la Unió Europea del 29 d'abril de 2015, T-217/11, Claire Staelen vs. European Union Ombudsman

"83 Les explications relatives à la charte des droits fondamentaux se réfèrent notamment à la jurisprudence selon laquelle dans le cas où une institution de l'Union dispose d'un large pouvoir d'appréciation, le contrôle du respect des garanties conférées par l'ordre juridique de l'Union dans les procédures administratives revêt une importance fondamentale. Parmi ces garanties figurent notamment le respect du principe de diligence, à savoir, pour l'institution compétente, l'obligation d'examiner, avec soin et impartialité, tous les éléments pertinents du cas d'espèce"

- STJUE cas T286/09, 12 de 2014: les conseqüències del dret a una bona administració impliquen que els contactes informals que es puguin produir entre administració i privats hagin de ser recollits en l'expedient.
- *STS espanyol: STS de 15 d'octubre de 2010:

"El deber de motivación de las administraciones públicas se conecta con el derecho de los ciudadanos a una buena Administración, que es consustancial a las tradiciones constitucionales comunes de los estados miembros de la Unión Europea, recogidas en el artículo 41 de la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, proclamada por el Consejo de Niza de 8/10 de diciembre de 2000, al enunciar que este derecho incluye en particular la obligación

que incumbe a la Administración de motivar sus decisiones.»

- Tribunal Superior de Justicia de Catalunya: sentència núm. 262 de 2011, de 30 de març, RJCA 2011\421, anul·lant la reserva efectuada per la Generalitat de 22 freqüències de ràdio a favor d'entitats locals, a causa de la falta de motivació i fonamentació en l'expedient.

Aquesta obligació jurídica de deguda cura o diligència al prendre en consideració els fets, Dret i interessos implicats en la presa de la decisió i els seus impactes possibles en el món real i sobre els ciutadans **enllaça amb la vella idea jurídica d'equitat**, expressada en l'art. 3.2 del Codi Civil:

“La equidad habrá de ponderarse en la aplicación de las normas, si bien las resoluciones de los Tribunales sólo podrán descansar de manera exclusiva en ella cuando la ley expresamente lo permita”

Com assenyala la Sentència del Tribunal Constitucional 96/1989, de 29 de maig:

“Es aquí de pertinente recordatorio que nuestro ordenamiento recoge un conjunto de reglas de interpretación de las normas jurídicas que propende a una aplicación más ajustada de las mismas a las circunstancias de cada caso. Entre tales reglas, que son sin duda reglas jurídicas y no simples arbitrios u ocurrencias hermenéuticas a disposición del intérprete, destaca la equidad, cuya ponderación es siempre obligada, conforme a lo dispuesto en el art. 3.2 del Código Civil, en la aplicación de toda norma. Siendo esto así, debe admitirse también que la invocación de motivos humanitarios, de la que los Jueces y Tribunales laborales hacen, por lo demás, frecuente uso en este tipo de pretensiones y también en otras sujetas a su jurisdicción, es una forma razonablemente lícita de expresar la ponderación que de la regla jurídica de la equidad ha de hacerse en la resolución judicial de los litigios”

El propi Tribunal Suprem també s'hi ha referit en diverses ocasions:

- SSTS 15/11/2006 i 26/02/2004: el principi d'equitat determina el punt d'equilibri entre els interessos i pretensions en pugna, segons l'apreciació de l'home mitjà, apareixent com a un corrector de la generalitat de la llei.
- STS 19 de desembre de 2013: l'equitat

“Pretende humanizar y flexibilizar la aplicación individualizada de las normas jurídicas cuando el resultado de su estricta

observancia, en el contexto de las singulares circunstancias concurrentes, pueda resultar contrario a otros principios o valores del ordenamiento jurídico"

A la vista de les reflexions expressades, quines serien, doncs, les oportunitats que les institucions de la revisió d'ofici i la revocació obren a l'activitat dels Síndics i les Síndiques?

Possibilitats presents i futures

D'entrada, cal posar en relleu els dèficits normatius que existeixen en la legislació espanyola en aquest àmbit. Entre ells destaquen la **manca de formalització del procediment administratiu de revocació per motius de il·legalitat i d'oportunitat de decisions administratives desfavorables** (art. 105.1 Llei 30/1992); la manca de regulació general de la revocació per motius d'oportunitat de decisions favorables pel ciutadà, que queda en mans de la legislació sectorial, com ara l'art. 88 del ROAS, ja esmentat.

Deixant de banda una possible regulació futura transversal de les causes de revocació d'actes favorables, que caldria fer amb norma de rang legal, cal destacar el fet que en el cas de decisions legals (però inoportunes) desfavorables que poden ser revocades per l'Administració **la legislació vigent no formalitza un complet procediment administratiu**. Això no vol dir absència de procediment degut, el qual ha d'existir sempre i ha de ser construït per l'instructor a partir dels principis i regles del procediment administratiu comú.

Però el cert és que es pot generar una certa inseguretats entre alguns gestors públics al no trobar aquesta formalització. Una possibilitat futura seria **formalitzar el procediment de revocació per a afavorir la seva utilització**. Aquesta formalització, dins del marc del procediment administratiu comú i autonòmic, **podria ser afrontada per una ordenança local**, en el marc de les competències dels municipis sobre procediment administratiu, seguint els pronunciaments del Tribunal Constitucional en matèria de distribució de competències entre els tres nivells de poder (per exemple, STC 166/2014).

D'acord amb aquesta distribució (arts. 149.1.18 CE, 159 EAC i 87 EAC) **els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal**.

La formalització d'aquest procediment revocatori podria ser impulsada pel paper dels ens supramunicipals mitjançant l'**elaboració d'ordenances model** (com ja estan fent les Diputacions

en altres àmbits, per exemple).

L'espai més prometedor per la tasca del Síndic de supervisió de la bona administració local i de protecció dels drets dels ciutadans sembla obrir-se en el cas de la revocació de decisions legals però inoportunes desfavorables pels ciutadans (ex. sancions imposades legalment però que esdevenen excessives en el context personal de vulnerabilitat d'una persona, per exemple).

Mentre en el cas de la revisió d'ofici i la declaració de lesivitat i anul·lació judicial posterior (actuals arts. 102 i 103 de la Llei 30/1992) la regulació legal és completa i protectora de la seguretat jurídica, en l'àmbit revocatori (art. 105.1) **els espais discrecionals són amplis i per tant també ho són les possibilitats per una mala o una bona administració**. Aquest precepte assenyala que:

"Las Administraciones públicas podrán revocar en cualquier momento sus actos de gravamen o desfavorables, siempre que tal revocación no constituya dispensa o exención no permitida por las leyes, o sea contraria al principio de igualdad, al interés público o al ordenamiento jurídico."

L'article 109.1 de la Llei 39/2015, que el substitueix des d'octubre de 2016, indica que:

"Las Administraciones Públicas podrán revocar, mientras no haya transcurrido el plazo de prescripción, sus actos de gravamen o desfavorables, siempre que tal revocación no constituya dispensa o exención no permitida por las leyes, ni sea contraria al principio de igualdad, al interés público o al ordenamiento jurídico."

En aquests supòsits, el síndic o síndica pot fer veure a l'administració local l'oportunitat de revocar d'ofici la sanció o l'acte desfavorable que ha esdevingut inoportú mitjançant un procediment senzill i ràpid, **fent servir la possibilitat que obre l'art. 105.1 de la Llei 30/1992**.

Alguns d'aquests casos, que es donen a la realitat, s'acostumen a qualificar pels mitjans de comunicació de "perdó" o fins i tot "indult", erròniament, donat que, com és sabut, a l'ordenament jurídic espanyol només el govern de l'Estat disposa de la possibilitat d'indultar seguint la legislació reguladora i els límits constitucionals establerts per la jurisprudència.

En realitat, es tracta de supòsits en que **les obligacions de bona administració en combinació amb l'equitat porten als ajuntaments a retirar sancions imposades de forma legal però que, per les circumstàncies concretes, es consideren inoportunes, danyoses**

d'una manera o altra per l'interès general al ser excessives per la persona que les pateix.

En aquests casos, l'Ajuntament pot i ha de considerar les circumstàncies del cas, i, complint les seves obligacions de bona administració, **prendre en consideració de forma diligent** (deure jurídic de deguda diligència o cura) els **impactes de la seva decisió**. I els síndics o síndiques poden fer notar aquesta necessitat de ponderació, establerta jurídicament.

Com assenyala Norbert Bilbeny (2015, 116), la justícia té molt a veure amb aquesta consideració:

"Valorar, enjuiciar, deliberar, elegir y otros actos esenciales para la moral, la justicia o el tomar decisiones públicas suponen que hay que "ponderar". Lo cual, en cierto sentido literal es sopesar, y el figurado es considerar.

Cuando "consideramos" prestamos atención a una cosa, nos concentramos en ella y ponemos, poco o mucho, todos nuestros sentidos en esta operación...(...) El individuo "desconsiderado" no ha aprendido a ponderar, reacciona de manera impulsiva o abrupta, o simplemente sin prestar atención a los seres implicados en su conducta. La crueldad es la máxima desconsideración y la compasión y el amor la máxima consideración"

És en aquest àmbit (revocació d'actes desfavorables al ciutadà per motius de d'oportunitat) on el Síndic o la Síndica, **armat amb l'instrumental que li proporciona el dret a una bona administració dels ciutadans**, pot contribuir a que l'equitat informi la decisió de retirada de l'acte administratiu greument perjudicial per la persona, a la vista de les concretes circumstàncies del cas.

Seria aquí on futures ordenances formalitzadores del procediment administratiu revocatori (que podrien ser promogudes pels mateixos síndics) podrien, a més de formalitzar el procediment administratiu, **incloure una crida a la legitimació específica dels síndic/a per a sol·licitar la revocació**, en els casos d'actes desfavorables pel ciutadà inoportuns (per la seva manca d'equitat, a la llum de les circumstàncies concretes de la persona afectada).

Bibliografia esmentada

BILBENY, N., *Justicia Compasiva, La Justicia como cuidado de la existencia*, Tecnos, 2015.

PONCE SOLÉ, J., "La revocació de llicències en el Reglament de obres, activitats i serveis", Dins Font Llovet, T. (coord.). *Dret Local*, Madrid: Marcial Pons-UAB-UB, 1997, p. 180 i s.

RIVERO YSERN, E. i FERNADO PABLO, M., *Equidad, Derecho Administrativo y Administración Pública en España*, Andavira, 2011.

LA INVALIDESA I REVISIÓ DELS ACTES ADMINISTRATIUS

David Cabezuelo

Secretari de l'Ajuntament de Sabadell

La invalidesa dels actes administratius

Hi ha tres categories bàsiques d'invalidesa dels actes administratius:

- La nul·litat absoluta o de ple dret.
- L'anul·labilitat o nul·litat relativa.
- La irregularitat no invalidant.

La nul·litat de ple dret (article 62 LRJPAC) només es produeix en els supòsits específicament previstos a les lleis. Els actes administratius són nuls de ple dret en els casos següents:

- a) Els que **lesionin els drets i les llibertats susceptibles d'empara constitucional**.
- b) Els que **dictin un òrgan manifestament incompetent** per raó de la matèria o del territori.
- c) Els que tinguin un **contingut impossible**.
- d) Els que siguin **constitutius d'infracció penal** o es dictin com a conseqüència d'aquesta.
- e) Els que es dictin **prescindint totalment i absolutament del procediment establert legalment o de les normes que contenen les regles essencials** per a la formació de la voluntat dels òrgans col·legiats.
- f) Els actes expressos o presumptes **contraris a l'ordenament jurídic per part dels quals s'adquireixen facultats o drets** quan no es tinguin els requisits essencials per a la seva adquisició.
- g) Qualsevol altre que **estableixi expressament una disposició de rang legal**.

També són nul·les de ple dret les disposicions administratives que **vulnerin la Constitució**, les lleis o altres disposicions administratives de rang superior, les que regulin matèries reservades a la llei, i **les que estableixin la retroactivitat de disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals**.

L'anul·labilitat (article 63 LRJPAC)

És el tipus de sanció general que recau sobre els actes administratius il·legals.

Són anul·lables els actes administratius que incorren en qualsevol infracció de l'ordenament jurídic, fins i tot la desviació de poder. S'entén per desviació de poder l'**exercici de potestats administratives per a fins diferents dels fixats per l'ordenament jurídic** (article 70.2 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa).

No obstant això, el defecte de forma només determina l'anul·labilitat:

- a) Quan l'acte **no té els requisits formals indispensables** per a aconseguir el seu fi.
- b) Quan dóna lloc a la **indefensió dels interessats**.

La realització d'actuacions administratives fora del termini establert només implica l'anul·labilitat de l'acte quan així ho imposa la naturalesa del termini. L'Administració pot convalidar els actes anul·lables esmenant-ne els vicis que presentin. L'acte de convalidació produeix efecte des de la seva data, llevat del que es disposa anteriorment per a la retroactivitat dels actes administratius. Si el vici consisteix en incompetència no determinant de nul·litat, pot fer la convalidació l'òrgan competent sempre que sigui superior jeràrquic del que va dictar l'acte viciat. Si el vici consisteix en la falta d'alguna autorització, l'acte pot ser convalidat amb l'atorgament d'aquesta per l'òrgan competent.

La irregularitat no invalidant

En tots els casos en els quals el vici de forma o la realització d'actuacions administratives fora de termini no determini l'anul·labilitat de l'Actes administratius, estarem davant d'**irregularitats no invalidants**.

La revisió dels actes en la via administrativa

1.-La revisió d'ofici (articles 102-106 LRJPAC)

És la tècnica que tenen les administracions públiques per anul·lar els seus actes administratius que contradiguin l'ordenament jurídic. L'anul·lació sempre ha de ser per motius de legalitat

1.1 Revisió de disposicions i actes nuls de ple dret (article 102 LRJPAC)

Les administracions públiques, en qualsevol moment, per iniciativa pròpia o a sol·licitud d'un interessat, i amb el dictamen favorable previ del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la CA, si

n'hi ha, han de declarar d'ofici la nul·litat dels actes administratius que hagin posat fi a la via administrativa o que no hagin estat recorreguts en termini, en els supòsits de l'article 62.1

Així mateix, en qualsevol moment, les administracions públiques, d'ofici, i amb el dictamen favorable previ del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma, si n'hi ha, poden declarar la nul·litat de les disposicions administratives en els supòsits que preveu l'article 62.2.

L'òrgan competent per a la revisió d'ofici pot acordar motivadament la inadmissió a tràmit de les sol·licituds formulades pels interessats, sense necessitat de demanar el dictamen del Consell d'Estat o l'òrgan consultiu de la comunitat autònoma, quan aquestes no es basin en alguna de les causes de nul·litat de l'article 62 o no tinguin fonament manifestament, així com en el supòsit que s'hagin desestimat quant al fons altes sol·licituds substancialment iguals.

Les administracions públiques, en declarar la nul·litat d'una disposició o un acte, poden establir, en la mateixa resolució, les indemnitzacions que sigui procedent reconèixer als interessats.

Quan el procediment s'hagi iniciat d'ofici, el transcurs del termini de tres mesos des de l'inici sense dictar-se resolució produeix la seva caducitat. Si el procediment s'ha iniciat a sol·licitud d'un interessat, es pot entendre desestimada per silenci administratiu

1.2. Revisió d'actes anul·lables favorables (article 103 LRJPAC)

Les administracions públiques poden declarar lesius per a l'interès públic els actes favorables per als interessats que siguin anul·lables d'acord amb el que disposa l'article 63, a fi de procedir a la seva ulterior impugnació davant l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu.

La declaració de lesivitat no es pot adoptar una vegada transcorreguts quatre anys des que s'hagi dictat l'acte administratiu i exigeix l'audiència prèvia de tots els que constin com a interessats

Transcorregut el termini de sis mesos des de la iniciació del procediment sense que s'hagi declarat la lesivitat, es produeix la seva caducitat.

Si l'acte prové de les entitats que integren l'Administració local, la declaració de lesivitat, l'adopta el Ple de la corporació.

1.3. Revisió d'actes desfavorables (article 105.1 LRJPAC)

Les administracions públiques poden revocar en qualsevol moment els seus actes de gravamen o desfavorables, sempre que aquesta

revocació no constitueixi dispensa o exempció no permesa per les lleis, o sigui contrària al principi d'igualtat, a l'interès públic o a l'ordenament jurídic.

1.4. Rectificació d'errors (article 105.2 LRJPAC)

Les administracions públiques poden rectificar en qualsevol moment, d'ofici o a instància dels interessats, els errors materials, de fet o aritmètics existents en els seus actes:

- Actes declaratius de drets que siguin nuls de ple dret: revisió d'ofici (article 102 LRJPAC).
- Actes declaratius de drets que siguin anul·lables: declaració de lesivitat (article 103 LRJPAC).
- Actes desfavorables, ja siguin nuls de ple o anul·lables: revocació (article 105.1 LRJPAC).
- Correcció d'errors: article 105.2 LRJPAC

2. La revocació (articles 102-106 LRJPAC)

És la tècnica que tenen les administracions públiques per anul·lar els seus actes administratius per motius d'oportunitat.

2.1. Revocació d'actes declaratius de drets

Aquests actes són irrevocables per motius d'oportunitat.

No obstant això, l'ordenament jurídic preveu algunes excepcions:

- Articles 16 RSCL i 88 ROAS: les llicències poden ser revocades quan s'adoptin nous criteris d'apreciació. Caldrà indemnitzar a l'interessat els danys i perjudicis causats.
- Article 48.c) TRLS: extinció de l'eficàcia dels títols administratius habilitants d'obres i activitats, determinades pel canvi sobrevingut de l'ordenació territorial o urbanística. També dona dret a indemnització.

2.2. Revocació d'actes desfavorables

Article 105. La revocació no pot constituir dispensa o exempció no permesa per les lleis, ni ser contrària al principi d'igualtat, a l'interès públic o a l'ordenament jurídic

3. Els recursos administratius (articles 107-118 LRJPAC)

Són actes de l'interessat mitjançant els quals es demana a l'administració la revocació o reforma d'un actes administratiu. Són una garantia per als particulars, ja que els permeten reaccionar contra els actes administratius. A la vegada, són un privilegi per a l'administració, ja que els resol la pròpia administració, que reuneix

d'aquesta manera la doble condició de jutge i part. I, finalment, són una càrrega per als particulars, ja que a vegades és obligatori interposar-los per acudir a la jurisdicció contenciosa administrativa.

Els recursos poden ser d'alçada, de reposició o un recurs extraordinari de revisió. L'autoritat competent per resoldre el recurs d'alçada és l'òrgan superior jeràrquic del que va dictar l'acte administratiu impugnat. En els recursos de reposició i extraordinari de revisió és el mateix òrgan que va dictar l'acte administratiu impugnat

3.5. Legitimació per recórrer

Estan legitimats per recórrer un acte administratiu els interessats, és a dir, els titulars de drets o interessos legítims individuals o col·lectius. Es poden recórrer els actes definitius, és a dir, els que posen fi al procediment; i els actes de tràmit qualificats, és a dir, els que decideixen directament o indirectament el fons de l'assumpte, determinen la impossibilitat de continuar el procediment o produeixen indefensió o perjudici irreparable a drets o interessos legítims.

FÒRUM DE
SÍNDICS I SÍNDIQUES
DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA

www.sindicatureslocals.cat

Diputació
Barcelona

Diputació de Girona

Diputació de Lleida

FEDERACIÓ DE MUNICIPIS
DE CATALUNYA

Associació
Catalana
de Municipis